

skabsloven, og det forekommer mig i høj Grad betegnende, hvad han der sagde, vel at mærke i Favør af min Opfattelse. Det ærede Medlem sagde: Vi have stemt for § 20 i Lovforslaget om Ægteskabs Indgaaelse, og denne § 20 giver jo Biskopperne, altsaa en særlig kirkelig Myndighed, en vis Magt og Ret. Ja, vi have gjort det paa dette Punkt, hvor netop samtidig det kirkelige og det borgerlige fuldstændig adskilles. Vi have gjort det og givet Biskopperne denne Ret til at bestemme, om Kirken vil foretage den kirkelige Indvielse af et Ægteskab eller ej, men vi have gjort det i samme Øjeblik, som vi paa dette Punkt fuldstændig adskilte det borgerlige og det kirkelige. I det Øjeblik, vi adskille det borgerlige fra det kirkelige og lader det kirkelige blive en rent privat Sag, kan man maaske give Biskopper og Præster denne Indflydelse. Men saa længe der foreligger en Sammenblanding af det kirkelige og det borgerlige, kunne og ville vi ikke give Præsterne denne Frihed. Det er af Biskoppen i Aalborg, af Præsterne og af Kirken i disse Dage forlangt, at vi skulle give dem § 20. Den ville de have, de ville have Frihed for dem selv, de ville have Frihed til at øve Magt over Befolkningen, men de ville stadig beholde Sammenblandingen af det kirkelige og det borgerlige. Men saa svarer Folket, Demokratiet og Folketinget og Ministeren, at vi ikke kunne give disse Rettigheder, denne Frihed, saa længe der er en saadan Sammenblanding. Først naar Kirke og Stat fuldt ud adskilles, kunne vi give denne Frihed. Det er netop, hvad jeg siger. Den Dag, Kirke og Stat fuldstændig adskilles, kan Kirken indrette sin Forfatning. Saa kan den indrette sig aristokratisk, den kan indrette sig demokratisk, den kan indrette sig synodalt eller konsistorialt, den kan indrette sig ganske, som den selv vil. Det kommer slet ikke Folk, Stat eller Lovgivningsmagt ved. Men saa længe vi have en Folkekirke, er den ifølge Grundlovens § 75 undergivet Lovgivningsmagten: Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov, og Grundlovens Fædre forkastede Forslaget om, at der i Forvejen skulde indkaldes en forberedende Synode. Og paa det Standpunkt har Folketinget staaet i 50 Aar, og dette Standpunkt er det, som Ministeren og Folketinget ere i Færd med at opgive. Det er det, jeg beklager. Vi kunne ikke give Folkekirken Rettigheder, uden at den samtidig faar Pligter; de to Ting maa følges ad. Kirkens Mænd bør, efter vor Mening, ikke faa en Magt, som

knytter sig til statslønnede Præster, en ydre materiel, kulturel og moralsk Magt, uden at have Forpligtelser til Gengæld, uden at Staten har Haand i Hanke med Kirken. Det er det, vi hævde; og det siger jeg, er Folketingets og Venstres gamle Standpunkt i denne Sag og har været det indtil den Dag i Dag.

Den ærede Ordfører for Flertallet gav mig jo ikke synderligt Haab om, at man vil være saa hensynsfuld over for Mindretallet, at man lod denne Sag gaa i Udvalg. Det ærede Medlem antydede, at senere, ved 2den Behandling, kunde man maaske lade Sagen gaa i Udvalg, hvis vi ikke fik Tid til at sætte os tilstrækkelig ind i Ministerens Ændringsforslag. Det forekommer mig, at det er en lidt løjerlig Forretningsgang, som stiller noget saadant i Udsigt. Jeg kan i alt Fald ikke bygge paa en saadan Henstilling. Jeg vilde gerne for mit Vedkommende ønske Udvalg nedsat. Jeg synes i det helc, at man gaar ud fra, at dette er en ganske lille og ubetydelig Sag, og saa er det jo dog Spørgsmaalet om en Kirkeforfatning, der paa en Gang rulles op for os, et Spørgsmaal, hvorom der har staaet store Kampe og hidsige Debatter i andre Lande, hvorom Statsmagten og Kirkemagten ramle sammen og Folket deler sig i Folkemagtens Venner og Kirkemagtens Venner. Nu rulles dette store Spørgsmaal paa een Gang op for os, og man er maaske af den Mening, at nu, da Klokken allerede er 2 $\frac{1}{2}$, burde man for længe siden have været færdig med dette Forslag og ladet det gaa til 2den Behandling. Det synes at være den almindelige Stemning.

Jeg staaer dog ingenlunde, som det ærede Medlem for Stubbekøbing maaske mener, ene i denne Sag. Jeg vil opfordre ærede Medlemmer til at gøre sig bekendt med et lille Skrift, som jeg her har i Haanden: „Folkekirkelige Overvejelser“ af J. H. Monrad, den bekendte Præst ved Marmor kirken, som for nylig har udsendt denne Pjece, hvori han udmærket godt og fuldt vel begrundet hævder den samme Opfattelse ud fra sit kirkelige Standpunkt, som jeg her har gjort gældende ud fra et almindeligt borgerligt, verdsligt Standpunkt. Det er en udmærket klar og grundig Fremstilling af den grundtvigske demokratiske Opfattelse paa dette Omraade, og den gaar lige stik imod, hvad man nu her er paa Veje med at foretage. Hvis der ellers bliver Klarhed i denne Sag, hvis man tænker over, hvad det er, man gør, og hvis Modstanderne se, hvad det er, der